

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/541/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113214912
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3113214912.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej a sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Denisa Vékonyho v právnej veci navrhovateľa X. C. Q., s.r.o., so sídlom B., X. č. XX, IČO 35 792 752, v konaní zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. T. C., s.r.o., so sídlom B., A. č. XX, IČO 47 233 516 proti odporkyni V. P., štátnej občanke Q. republiky, bytom D., X. XXX/XX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporkyne H., X., v konaní zastúpeného JUDr. JH., advokátom, so sídlom C. o zaplatenie 2 667,25 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č.k. 27C/70/2013-34 zo dňa 11. apríla 2014, jednohlasne takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietavej časti **p o t v r d z u j e.**

Odporkyni a vedľajšiemu účastníkom na jej strane sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ō v o d n e n i e :

Okresný súd napadnutým rozsudkom rozhodol, že odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi sumu 586,96 eur s 12,67 % ročným úrokom zo sumy 1 284,25 eur od 30.06.2010 do 04.10.2010, zo sumy 1 123,51 eur od 05.10.2010 do 10.11.2010, zo sumy 962,71 eur od 11.11.2010 do 20.01.2011, zo sumy 877,88 eur od 21.01.2011 do 16.02.2011, zo sumy 797,51 eur od 17.02.2011 do 21.11.2011, zo sumy 717,14 eur od 22.11.2011 do 30.03.2012, zo sumy 717,14 eur od 22.11.2011 do 30.03.2012, zo sumy 636,77 eur od 31.03.2012 do 18.03.2013, zo sumy 586,96 eur od 19.03.2013 do zaplatenia, s 9,25 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 586,96 eur od 29.05.2011 do zaplatenia, ktorú sumu jej súd povoľuje splácať v splátkach po 50,- eur mesačne, vždy k 25. dňu v mesiaci, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku, pod následkom straty výhody plnenia v splátkach v prípade nezaplatenia čo i len jednej splátky, a to až do úplného zaplatenia celého dlhu. Vo zvyšnej časti potom súd návrh navrhovateľa zamietol a odporkyni a vedľajšiemu účastníkovi na jej strane náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie vo veci samej odôvodnil súd podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, 4 písm. k), ods. 5, 6, 8, § 54 ods. 1, §100 ods. 1, § 101, § 153 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka, podľa § 2 písm. a), b), d), § 9 ods. 9 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a podľa 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s 3 ods. 1 a § 10c nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, keď vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že na základe zmluvy o revolvingovom úvere zo dňa 30.06.2010 došlo najprv k poskytnutiu bežného splátkového úveru odporkyni zo strany navrhovateľa - veriteľa, ktorý sa na základe splnenia podmienok podľa bodu 4.1, 4.2. a nasl. zmluvných dojednaní mal navýšiť o poskytnutý revolving vo výške 902,92 eur, k čomu však v tomto prípade nedošlo, nakoľko odporkyňa bola v omeškaní už s plnením prvej splátky bežného úveru. Na účet odporkyne bola pritom reálne poukázaná len suma 1 284,25 eur, hoci v zmluve nie je dojednaný žiaden poplatok za poskytnutie úveru alebo obdobný poplatok vo výške rozdielu medzi sumou 1.500 eur a 1.284,25 eur (215,75 eur), a preto navrhovateľ- veriteľ nemá podľa § 9 ods. 9 z.č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch právo na jeho zaplatenie. Súd potom vychádzal z toho, že na základe zmluvy o úvere zo dňa

30.06.2010 bol odporčkyni poskytnutý úver vo výške 1.284,25 eur. Nakoľko odporčkynä samotná i vedľajší účastník vzniesli v konaní námietku premlčania uplatneného nároku, bolo potrebné vysporiadať sa v konaní najskôr s touto otázkou. Súd dospel k záveru, že vznesená námietka premlčania nie je dôvodná. Navrhovateľ ako veriteľ pristúpil v súlade s bodom 13.1. zmluvných dojednaní, ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere, k uplatneniu práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka listom zo dňa 08.05.2011, pričom z dôvodu, že odporčkynä dlh dobrovoľne neuhradila, dlh sa stal splatným v celku ku dňu 29.05.2011. Navrhovateľ potom mohol celý svoj nárok na súde uplatniť prvýkrát dňa 30.05.2011 a tvrdené právo uplatnil na súde dňa 14.06.2013, teda v rámci plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby. Tvrdenie vedľajšieho účastníka, že list navrhovateľa zo dňa 08.05.2011 je v skutočnosti odstúpením od zmluvy o úvere v konaní preukázané nebolo, pretože z obsahu listu nesporne vyplýva obsah prejavu vôle navrhovateľa- veriteľa, smerujúci k tomu, že v prípade, že odporčkynä dlh nesplní v dodatočnej primeranej lehote 15 dní, stanú sa splatnými všetky záväzky zo zmluvy, ktoré sa majú stať splatnými až v budúcnosti, čím odporčkynä stratí výhodu splátok a celý dlh bude povinná splatiť naraz. Z textu predmetného listu nevyplýva vôľa veriteľa odstúpiť od zmluvy o úvere ako takej. Z vykonaného dokazovania bolo nesporné, že navrhovateľ na základe predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere poskytol odporčkyni peňažné prostriedky len v sume 1.284,25 eur (hoci v zmluve bola dojednaná výška 1.500 eur a nebol dohodnutý žiadny poplatok za poskytnutie úveru) za dohodnutú výšku úroku z istiny úveru 70,01 % ročne, po dobu 42 mesiacov splácania úveru. Súd považoval účastníkmi dohodnutú úrokovú sadzbu za neprimerane vysokú v porovnaní s priemernou úrokovou mierou vykazovanou domácimi úverovými inštitúciami, ktorá bola ku koncu referenčného obdobia 06/10 pre spotrebiteľské úvery uzavreté na dobu od 1 do 5 rokov vo výške 12,67 % ročne. Pri posudzovaní výšky odplaty za poskytnutý úver súd v súlade s § 53 ods. 6 veta druhá Občianskeho zákonníka zväzil finančnú situáciu spotrebiteľa - odporckyne, ktorej mesačný príjem predstavuje len sumu 317 eur, pričom jej výdavky na domácnosť predstavujú sumu 250 eur mesačne. Ďalej súd posudzoval spôsob a mieru zabezpečenia záväzku odporckyne, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti a konštatoval, že úver poskytnutý navrhovateľom v reálnej výške 1.284,25 eur, bol zabezpečený dojednanou zmluvnou pokutou (bod 14 ZD) a lehota jeho splatnosti bola 42 mesiacov. Na základe uvedených skutočností súd považoval dohodnutú ročnú úrokovú sadzbu vo výške presahujúcej 70,01 % ročne (t.j. úrok poskytovaný domácimi úverovými inštitúciami v čase uzavretia zmluvy o úvere) za úrokovú sadzbu dohodnutú v rozpore s § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, a teda neplatnú s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka. Súd tak priznal navrhovateľovi úrok z úveru len vo výške 12,67 % ročne, ktorú výšku odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru mal za primeranú vzhľadom na pomerne stabilné osobné a majetkové pomery odporckyne v čase uzavretia zmluvy, pomerne nízku sumu úveru a strednú dobu splácania úveru. Odporckynä mala teda navrhovateľovi zaplatiť z uzavretej zmluvy reálne poskytnutú istinu úveru 1 284,25 eur a úrok z úveru v sadzbe 12,67 % ročne. Do dňa splatnosti celej pohľadávky odporckynä navrhovateľovi uhradila len sumu 486,74 eur, po zosplatení úveru sumu 211,55 eur. Nakoľko odporckynä navrhovateľovi doposiaľ neuhradila časť istiny a úroku z poskytnutého úveru, súd ju zaviazal na ich zaplatenie v sume istiny 586,96 eur (reálne poskytnuté prostriedky 1.284,25 eur mínus uhradená suma 698,29 eur) a úroku z úveru, vypočítaného podľa dátumu pripísania tej- ktorej platby zo strany odporckyne na účet navrhovateľa nasledovne: zo sumy 1.284,25 eur od 30.06.2010 do 04.10.2010, zo sumy 1.123,51 eur od 05.10.2010 do 10.11.2010, zo sumy 962,71 eur od 11.11.2010 do 20.01.2011, zo sumy 877,88 eur od 21.01.2011 do 16.02.2011, zo sumy 797,51 eur od 17.02.2011 do 21.11.2011, zo sumy 717,14 eur od 22.11.2011 do 30.03.2012, zo sumy 717,14 eur od 22.11.2011 do 30.03.2012, zo sumy 636,77 eur od 31.03.2012 do 18.03.2013, zo sumy 586,96 eur od 19.03.2013 do zaplatenia a vo zvyšnej časti istiny, úroku a z nich príslušného úroku z omeškania súd návrh zamietol ako rozporný s dobrými mravmi. Keďže odporckynä dobrovoľne neplnila navrhovateľovi, dostala sa s plnením celej dlžnej sumy do omeškania, a to už odo dňa nasledujúceho po dni splatnosti tej- ktorej zameškanej splátky. Navrhovateľ si uplatnil zo žalovanej istiny 9,25 % ročný úrok z omeškania až odo dňa nasledujúceho po zosplatení celého úveru, t.j. odo dňa 29.05.2011 do zaplatenia. Základná úroková sadzba ECB platná od 13.04.2011 do 12.07.2011 bola 1,25 %. Navrhovateľovi teda súd, viazaný jeho návrhom, priznal úrok z omeškania 9,25 % ročne zo sumy priznanej istiny 586,96 eur od dňa 29.05.2011 až do zaplatenia. Súd podľa § 160 ods. 1 veta druhá O.s.p. povolil odporckyni splácať dlh navrhovateľovi v mesačných splátkach po 50 eur počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku, vždy k 25. dňu v mesiaci tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Súd sa pri posudzovaní žiadosti odporckyne o plnenie dlžnej sumy v splátkach neriadil len jej žiadosťou, ale i výškou priznaného plnenia, pre ktorú je výška určených splátok primeraná, osobnými a majetkovými pomermi odporckyne a skutočnosťou, že pre navrhovateľa nebude plnenie dlhu v splátkach ťaživé. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p. s tým, že navrhovateľ i odporckynä mali každý vo veci čiastočný úspech, pričom vo vzťahu k žalovanej

istine 2.677,25 eur prevýšil pomer úspechu a neúspechu odporkyne 56 % (úspech 78% / 2.090,29 eur s príslušenstvom/, neúspech 22 % /586,96 eur s príslušenstvom/) pomer úspechu a neúspechu navrhovateľa, v ktorej výške jej vzniklo i právo na čiastočnú náhradu trov konania. Odporkyňa si v konaní trovy neuplatnila a z obsahu spisu jej ani žiadne nevyplývajú, a preto súd vyslovil, že jej náhradu trov konania nepriznáva. Na strane odporkyne vystupoval i vedľajší účastník. Súd konštatoval, že vedľajší účastník tak, ako ktorákolvek iná fyzická alebo právnická osoba, má právo zvoliť si advokáta, ktorý ho zastupuje v konaní, avšak súd vedľajším účastníkom uplatnené trovy právneho zastúpenia nepovažoval za účelne vynaložené, a preto mu taktiež náhradu trov konania nepriznal. Právny zástupca vedľajšieho účastníka vykonal v konaní len dva úkony- prípravu a prevzatie vecí a vyjadrenie zo dňa 12.03.2014, ktoré však boli absolútne neopodstatnené. Vedľajší účastník, hoci mu bol návrh riadne doručený, vzniesol v konaní ničím neopodstatnenú námietku premlčania a k veci sa iným spôsobom, či už k skutkovým alebo právnym skutočnostiam, nevyjadril. Jeho vyjadrenie na rozhodnutie súdu vo veci samej nemalo žiaden vplyv. Z tohto dôvodu súd rozhodol tak, že ani vedľajšiemu účastníkovi na strane odporkyne náhradu trov konania nepriznáva z dôvodu neúčelnosti ním vynaložených trov právneho zastúpenia, ktoré predstavujú jediné trovy konania vedľajšieho účastníka vo veci.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Uviedol, že súd prvého stupňa nesprávne aplikoval ustanovenie § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého nesmie odplata za poskytnutie peňažných prostriedkov podľa spotrebiteľskej zmluvy podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Prvostupňový súd nesprávne považoval za odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu odplatu zodpovedajúcu priemernej úrokovej sadzbe bánk. Navrhovateľ poukázal na teóriu finančného práva, podľa ktorej nie je pojem finančný trh totožný s pojmom bankový trh a preto podľa neho nie je možné porovnávať odplaty za poskytnutie peňažných prostriedkov podľa spotrebiteľských zmlúv len s úrokovými sadzbami bánk. Ďalej navrhovateľ poukázal na to, že v období od 16. mája 2010 do 15. augusta 2010 bola maximálna výška odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru stanovená podľa nariadením vlády č. 238/2008 Z.z. 76 %. Je teda nesporné, že výška odplaty dojednaná účastníkmi v zmluve neprevyšuje túto maximálnu odplatu a preto je podľa navrhovateľa primeraná a v súlade so zákonom. Aj podľa štatistiky zverejnenej Ministerstvom financií SR bola priemerná výška odplaty za rovnaký spotrebiteľský úver na základe údajov poskytnutých od všetkých subjektov finančného trhu 47,39 % a úroková sadzba dojednaná účastníkmi túto hodnotu podstatne neprevyšovala. Okrem toho súd prvého stupňa vyhodnocoval kritériá finančnej situácie spotrebiteľa s ohľadom na pomery odporkyne v čase rozhodovania a nie v čase uzatvorenia zmluvy. Nesprávne tiež vyhodnotil kritérium spôsobu a miery zabezpečenia záväzku. Za zabezpečenie záväzku považoval dojednanie zmluvnej pokuty, čo je však v rozpore s vyhláškou Ministerstva financií SR č. 289/2010 Z.z., podľa ktorej sa za zabezpečenie záväzku považuje záložné právo alebo zabezpečovací prevod práva. Navrhovateľ napokon uviedol, že konajúci súd považoval za primeranú odplatu úrokovú sadzbu 12,67 % ročne, pričom však z ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka vyplýva, že odplata nesmie prevyšovať obvyklú odplatu podstatne, čo je podľa dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu prevýšenie cca o 20 %. Ak súd určil, čo je obvyklá odplata, mal určiť aj aká hranica by podľa jeho záverov podstatne neprevyšovala obvyklú odplatu. Z týchto dôvodov žiadal navrhovateľ, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti tak, že odporkyňu zaviazal na zaplatenie zvyšných uplatnených nárokov navrhovateľa, prípadne, aby v tejto napadnutej časti rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

Odporkyňa a ani vedľajší účastník na jej strane sa k podanému odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadrili.

Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné v napadnutej zamietavej časti ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť.

Súd prvého stupňa pri posudzovaní dojednaní o úrokoch z úveru v zmluve o revolvingovom úvere, ktorú účastníci uzatvorili správne použil ustanovenie § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy, 30.6.2010. Spôsob aplikácie tohto ustanovenia konajúcim súdom, keď tento účastníkmi dojednané úroky z úveru porovnal s úrokovými sadzbami úverov, ktoré v danom čase

poskytovali v Slovenskej republike banky, sa javí odvolaciemu súdu ako primeraný a nevybočujúci z medzí tohto zákonného ustanovenia. V zmysle § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu 30.6.2010 odplata za poskytnutie peňažných prostriedkov podľa spotrebiteľskej zmluvy nesmie podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Banky na finančnom trhu nepochybne pôsobia a hoci možno dať navrhovateľovi za pravdu, že na finančnom trhu pôsobia aj iné inštitúcie, tak z hľadiska relevantného trhu /požičiavanie peňažných prostriedkov/ sú popri bankách inými subjektmi pôsobiacimi na tomto trhu v najväčšej miere nebankové inštitúcie, ktoré poskytujú pôžičky, či úvery nebankovým spôsobom z vlastných zdrojov na základe živnostenského oprávnenia. V prípade týchto tzv. nebankových spoločností možno pripustiť isté navýšenie úrokovej miery spotrebiteľského úveru oproti bankám, a to najmä z dôvodu, že úvery poskytujú aj menej bonitných klientov a musia počítať s vyššou mierou nesplácaných úverov. Tieto subjekty však podľa poznatkov odvolacieho súdu, ktoré sú mu známe z jeho rozhodovacej činnosti / § 121 O.s.p./, poskytujú peňažné prostriedky spotrebiteľom za úroky, ktoré niekoľkonásobne prevyšujú úrokové sadzby požadované bankami /aj v tomto prípade navrhovateľ ako nebanková spoločnosť požaduje úroky vo výške 70,01 % ročne, čo je viac ako päťnásobok úrokovej miery z bankových úverov/, pričom miera takéhoto navýšenia nie je ničím odôvodnená. Dôsledkom takejto činnosti je potom okrem iného aj ovplyvnenie štatisticky zistenej výslednej miery úrokovej sadzby zo spotrebiteľských úverov na finančnom trhu. Podľa odvolacieho súdu je preto náležité dojednanú úrokovú sadzbu posudzovať s ohľadom na úrokové sadzby, ktoré požadovali na finančnom trhu práve banky.

Aj ďalší právny záver súdu prvého stupňa, že účastníkmi dojednaná úroková sadzba /70,01 % ročne/ podstatne prevyšovala odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch je podľa odvolacieho súdu správny. Ako už bolo uvedené, odvolací súd pripúšťa v prípadoch tzv. nebankových spoločností isté navýšenie úrokovej miery spotrebiteľského úveru oproti bankám a preto je pri aplikácii ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v zásade potrebné vždy posudzovať kedy je už dojednaná úroková sadzba zo spotrebiteľského úveru podstatne prevyšujúca úrokovú sadzbu obvykle požadovanú, teda asi od akej úrokovej miery. V danej právnej veci však s ohľadom na mieru navýšenia účastníkmi dojednanej úrokovej sadzby /70,01 % ročne/ oproti úrokovým sadzbám požadovaných za spotrebiteľské úvery v danom čase bankami /12,67 % ročne/ je možné účastníkmi dojednanú úrokovú sadzbu bez ďalšieho posúdiť ako podstatne prevyšujúcu /viac ako päťnásobné navýšenie/ a teda rozpornú s ustanovením § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka. Z tohto dôvodu je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka dojednanie úrokov z úveru v zmluve o revolvingovom úvere zo dňa 30.6.2010 neplatné pre rozpor so zákonom. Na rozdiel od súdu prvého stupňa je odvolací súd toho názoru, že takéto dojednanie úrokov z úveru je neplatné v celom rozsahu a odporkyňa tak nie je povinná zaplatiť navrhovateľovi z poskytnutého spotrebiteľského úveru žiadny úrok, teda ani v miere 12,67 % ročne, ktorý úrok navrhovateľovi priznal súd prvého stupňa. Keďže však rozsudok súdu prvého stupňa vo vyhovujúcej časti, ktorým bola odporkyňa okrem iného zaviazaná aj na zaplatenie úroku 12,67 % ročne, nebol odvolaním napadnutý je rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti právoplatným a nepodlieha prieskumu odvolacieho súdu.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že v odvolacom konaní úspešnej odporkyňa a vedľajšiemu účastníkovi na jej strane túto náhradu trov konania nepriznal, nakoľko títo nepodalí návrh na priznanie náhrady trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.